

Силабус курсу

Зоопсихологія

Рівень вищої освіти – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти

Ступінь вищої освіти – молодший бакалавр

Спеціальність: 053 Психологія

Освітньо-професійна програма: «Психологія»

Рік навчання: II, Семестр: IV

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.психол.н., доцент **Бригадир Марія Богданівна**

Контактна інформація

brygadyr_m@i.ua +380975274792

Опис дисципліни

Дисципліна “Зоопсихологія” спрямована на формування у студентів уявлень і понять про логіку виникнення психіки у філогенезі, про специфіку психічного відображення, порівняно з іншими формами відображення в живій і неживій природі. В результаті вивчення даної навчальної дисципліни студенти будуть знати: основні категорії зоопсихології; історію розвитку досліджень психіки тварин; основні напрями і методи дослідження психіки тварин; стадії та закономірності еволюції психіки; основні факти формування і розвитку поведінки. Слухачі будуть уміти: аналізувати психологічні теорії виникнення і розвитку психіки в процесі еволюції; застосовувати на практиці і в науковій діяльності отримані знання; володіти способами оцінки психічних функцій; володіти методами проведення порівняльного аналізу особливостей розвитку в філогенезі психіки людини і тварин; застосовувати знання по зоопсихології у практиці психологічної роботи.

Структура курсу

Год. (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 4	1. Зоопсихологія, як наука. Її зв'язок з природничими та соціальними науками	Знати: історію становлення зоопсихології, предмет зоопсихології, методологічний принцип пізнання психічних процесів тварин через аналіз їх поведінкової активності в конкретних умовах життя, специфіку зоопсихологічного методу дослідження поведінки тварин, його відмінність від біологічних методів дослідження.	Тести, питання, кейси
4 / 4	2. Вроджені форми поведінки та наущіння	Знати: форми психічного відображення у тварин: інстинкт, навички, інтелектуальні дії – як вид поведінки; механізми інстинктивної поведінки; структуру інстинктивної поведінки, вроджені пускові механізми; психічний компонент інстинктивної поведінки; форми поведінки, які набувають тварини індивідуально; базові форми наущіння у тварин; форми підкріплення. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Тести, питання
4 / 4	3. Основні форми поведінки тварин	Знати про: особливості територіальної поведінки тварин; ієрархічні відносини тварин; ігрову поведінку,	Кейси, питання

		як спосіб ознайомлення з різноманітними властивостями компонентів зовнішнього середовища; захисну поведінку. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	
4 / 4	4. Проблема інтелекту у тварин. Походження свідомості людини	Знати про: елементарну розумову діяльність тварин; пам'ять тварин; емоційний світ тварин; свідомість та самоідентифікація тварин; комунікацію тварин; ознаки свідомості тварин; походження свідомості людини; сучасні теорії походження свідомості. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Питання, тести
2 / 2	5. Репродуктивна поведінка	Знати про: репродуктивну поведінку, її функції та значення (аутогамія, гермофрадитизм, партеногенез); переваги статевого розмноження перед безстатевим; репродуктивні цикли; сезонність розмноження у світі тварин; функція і форми залицяння у тварин різних класів та людини; типи шлюбних відносин; фактори, що регулюють статеву поведінку; вплив гормонів і подразників на статеву поведінку. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Питання, тести, кейси
4 / 4	6. Організація угруповань тварин. Ієрархія та територіальність	Знати про: угруповання тварин; структуру різноманітних угруповань; способи вивчення відносин між тваринами в угрупованнях; критерії, що характеризують наявність угруповання. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Питання, тести, кейси
4 / 4	7. Комунікативна поведінка	Знати про: засоби комунікації тварин; функції комунікації тварин; когнітивні та комунікативні здібності тварин; здатність тварин до сигналізації; властивості мови шимпанзе; агресивну поведінку та агресивність; функціональну значущість агресії. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Питання, тести, кейси
4 / 4	8. Популяція та міжпопуляційні стосунки	Знати: про: динаміку популяції; фактори, що регулюють чисельність популяції; репродуктивний потенціал популяції; генетичну гетерогенність та генетичну єдність популяції; циклічність та спонтанність міграції тварин і фактори, які регулюють міграційну активність; міжпопуляційні стосунки в межах одного виду; міжвидові відносини. Вміти використовувати отримані знання в професійній діяльності.	Питання, тести, кейси
4 / 4	9. Еволюція психіки та антропогенез	Знати про типи нервової системи, особливості еволюції нервової системи та нервових процесів, проблеми інтелекту тварин, еволюцію виду Homo sapiens. Володіти вміннями аналізувати процеси подразливості, чутливості. Розрізняти та досліджувати проява елементарної сенсорної психіки, рухової активності та елементарної просторової орієнтації.	Питання, тести, кейси

Літературні джерела

1. Вагнер В.А. Избранные труды по зоопсихологии. –М.: Наука, 2017.–285 с.
2. Гінач І.С. Порівняльна психологія. Зоопсихологія. – К.: НАУ, 2019. – 73 с.
3. Дьюсбери Д.М. Поведение животных: М.: Мир, 1981. - 480 с.

4. Ермаков В.А. Зоопсихология и сравнительная психология. Издательство: ЕАОИ. 2018. - 98 с.
5. Зоопсихология. Элементарное мышление животных: Учебное пособие /З.А. Зорина, И.И. Полетаева. - М.: Аспект Пресс, 2016, - 320с.
6. Зорина З.А., Полетаева И.И. Зоопсихология. Элементарное мышление животных. – М.: Аспект Пресс, 2018. – 320 с
7. Зорина З.А., Полетаева И.И., Резникова Ж.И. Основы этологии и генетики поведения. М., Изд-во Московск. ун-та. – Высшая школа, 2017. – 383 с.
8. Крушинский Л.В. Проблемы поведения животных.М.: Наука,2016.–320 с.
9. Моисеева Л. О природе живого: зоопсихология и сравнительная психология. - Изд-во Социально-политическая мысль, 2016. 260 с.
10. Правоторов Г.В. Зоопсихология для гуманитариев. Учебное пособие..-Новосибирск: ООО «Издательство КЖЭА», 2017.- 496 с.
11. Савельев С.В. Введение в зоопсихологию. М., 2017. – 126 с.
12. Ступина С.Б., Филипьев А.О. Зоопсихология. Пособие для сдачи экзамена. – М., ЮРАЙТ. – 2016. – 175 с.
13. Сравнительная психология и зоопсихология. - СПб.: Питер, 2018. - 412с.
14. Фабри К.Э. Основы зоопсихологии. – М., изд-во Московск. ун-та. - 2016. – 287 с.
15. Филиппова Г. Г. Зоопсихология и сравнительная психология. Серия: Высшее профессиональное образование. - Издательство: Академия, 2018. - 544 с.
15. Шовен Р.Поведение животных.. 2-е изд./ Пер. с фр. - 2019. 488 с.
16. H. Hediger (2017). Psychology and Behaviour of Animals in Zoos and Circuses. Dover Publications, Inc, New York

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) – тестування, обговорення кейсів	30
Модуль 2 (РКР) – тестування , обговорення кейсів	40
Модуль 3 (КПІЗ) - індивідуальна письмова робота	30

Шкала оцінювання студентів:

ECTS

Бали

Зміст

A	90-100	Відмінно
B	85-89	Добре
C	75-84	Добре
D	65-74	Задовільно
E	60-64	Достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом